

9/6-1976

ØKONOMISK BISTAND TIL PORTUGAL.

Artikkel til Morgenbladet

Av statsminister Odvar Nordli.

I Morgenbladet for 2. ds. stiller Ingegerd Galtung enkelte spørsmål vedrørende norsk bistand til Portugal. Jeg vil benytte anledningen til kort å redegjøre for omfanget og karakteren av den norske bistanden.

Etter omveltningen i Portugal 25. april 1974 følte man på norsk side forpliktelse til å støtte de demokratiske krefter i landet. Etter invitasjon fra den portugisiske regjering avla finansminister Per Kleppe et besøk i Portugal i juli 1974 for å undersøke mulighetene for bistand til Portugal. Fra norsk side har man funnet det riktig å konsentrere bistanden om de forslag til prosjekter som er kommet fra portugisiske myndigheter. Støtten til Portugal foregår dels bilateralt og dels gjennom internasjonale organisasjoner, for Norges vedkommende i første rekke i EFTA. Jeg vil i den forbindelse minne om at Norge i EFTA tok initiativ til opprettelse av et industrialiseringsfond for Portugal. EFTA besluttet formelt å opprette dette fondet på 100 millioner dollar i april 1976. Norge har allerede truffet vedtak om bevilgning til fondet. Norges andel er 12 prosent. På Ministerrådsmøte i EFTA 3. ds. ba Norge om at Portugal gis anledning til umiddelbart å trekke på fondet, selv om ikke samtlige medlemsland har bevilget sine andeler.

Når det gjelder den bilaterale støtten, finner den sted gjennom Den blandede norsk-portugisiske økonomiske kommisjon som ble opprettet 4. februar 1975. Kommisjonen har hatt tre møter.

Fra portugisisk side er det gjentatte ganger uttrykt tilfredshet med formen og resultatene av norsk-portugisisk samarbeid. Fra portugisisk side er den norske bistand blitt trukket frem som en egnet modell for bilateralt samarbeid.

Bistanden har hittil i første rekke konsentrert seg om fiskeri og skogbrukssektoren.

I fiskerisektoren er

- Fiskefartøy "Mestre Costeiro" ombygget til og utrustet som forskningsfartøy ved norsk verft.
- Tokt til Azorene av "G. O. Sars" i november/desember 1975 for undersøkelse av fiskeforekomster der.
- Norsk ekspertgruppe til Azorene juli/august 1975 for undersøkelse av kjøle/fryseanlegg.
- Portugisisk delegasjon i Norge mai/juni 1975, besøk ved forskjellige bedrifter og institusjoner innen fiskerinæringen.

I denne sektoren arbeider man videre med:

- Detaljplanlegging og kostnadsoverslag for fryse/kjøleanlegg på Azorene pågår i Portugal. Vil bli sendt Norge for kommentarer.
- Grovplanlegging for tilsvarende anlegg på fastlandet i gang i Portugal. Vil danne grunnlag for norsk rådgivende ekspertbistand.
- Norsk ekspert klar for reise til Portugal for instruksjon om betjening og vedlikehold av elektronisk utstyr ombord i "Mestre Costeiro".
- 5 portugisere tatt ut og påmeldt til 10 måneders kurs ved statens fagskole for fiskeindustri i Vardø fra høsten 1976.
- Planlegging av program og uttak av portugisiske stipendiater for opplæring/studie i Norge.

Bistanden innen skogbruket innebærer assistanse til rasjonalisering av skogsdriften, opplæring av skogsarbeidere og samarbeidsordninger innen privatskogbruket. Man er i ferd med å behandle alternative prosjektforslag for det videre arbeid.

Med sikte på å stimulere turisttrafikken til Portugal er det opprettet kontakt mellom norske turoperatører og myndighetene. En annonsekampanje for turistmål i Portugal er dekket av bevilgninger over statsbudsjettet.

På en rekke områder er det opprettet kontakt og gjennomført besøksutveksling mellom fagmyndighetene i de to land.

Portugisiske myndigheter har fått invitasjon til å sende ekspertdelegasjoner for å studere offentlig administrasjon, økonomisk politikk og planlegging pris- og inntektspolitikk og distriktsutbygging. Fra begge parter er det uttrykt ønske om industrielle samarbeidsprosjekter. Eksportrådet har besøkt Portugal for å søke å definere industrisektorer hvor norsk industri kan komme inn med teknologisk bistand og samarbeidsprosjekter. Det er også uttrykt ønske om assistanse i forbindelse med oljeleting.

Innen undervisningssektoren er flere samarbeidsprosjekter under utvikling. Norge har besluttet å yte bistand til planlegging og bygging av tannlegehøyskole i Portugal.

Det store antall portugisere som har vendt tilbake til moderlandet fra tidligere portugisiske kolonier i Afrika innebærer en ekstra belastning for landet. For å avhjelpe den akutte boligsituasjon bevilget Norge i fjor 5 mill. kroner til bygging av ferdighus i Portugal. Regjeringen har for kort tid siden foreslått denne bevilgning øket til 10 mill. kroner. NORAD har ansvaret for den konkrete gjennomføring av prosjektet. Prosjektet tar sikte på å bli fullført i løpet av høsten 1976.

Det er for øvrig også bevilget 1.5 mill. kroner til Kirkens Nødhjelps husprosjekt i Portugal.

På bilateral basis er det inngått avtale mellom A/S Eksportfinans og den portugisiske statlige finansinstitusjon om finansiering av norsk eksport til Portugal for 100 mill. kroner. Det tas spesielt sikte på eksport av know-how og kapitalvarer. Det kan også nevnes at Garantiinstituttet for eksportkreditt kan gi garantier på spesiell-

le vilkår til eksport og investeringer i Portugal. Man tar også sikte på rentesubsidiering av langsiktige eksportkreditter.

Stortinget har gitt sin tilslutning til Regjeringens forslag om økonomisk støtte til Portugal for i alt 26 mill. kroner. Regjeringen har videre fremmet forslag om ytterligere 5 mill. kroner til husbygging for flyktninger fra tidligere kolonier.

Norsk bistand til Portugal er dels rettet mot akutte, kortsiktige behov, dels av langsiktig karakter. Portugal må selv forme sin fremtid. Vårt ansvar er å støtte og samarbeide med det demokratiske Portugal for å bidra til at det portugisiske samfunn finner sin plass i det demokratiske Europa.